

ԱՉԴԱՐԱՐ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ՀԱՅՈՑ ՔՈՒԷՅԹԻ ԵՒ ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԾՈՑԻ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ԹԵՄԻՆ
P.O.Box: 8157, Salmiyeh 22052- Kuwait. Tel: 965-25614392, Fax: 965-25638312, e-mail: q8church@yahoo.com

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 2. Տարի, Թիւ 214, Ուրբաթ, 17 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 2014

ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ

Հայոց Ցեղասպանութեան 100-ամեակի յանձնախումբի Աշխատանքները

Չորեքշաբթի, 15 Յունուար 2014ի երեկոյեան ժամը 9:30ին, տեղի ունենցաւ Հայոց Ցեղասպանութեան 100-ամեակի Քուէթի յանձնախումբի 2014 թուականի առաջին նիստը, Ազգային առաջնորդարանի Արարատ սրահին մէջ:

Ժողովը նախագահեց Թեմիս կաթողիկոսական փոխանորդ՝ Գերպ. Տ. Մասիս Ծ. վրդ. Զօպույեան, ներկայ էին նաեւ ՀՀ դեսպանատան ներկայացուցիչ՝ Պրն. Արմէն Սարգսեան եւ ազգային մարմիններու ու միութիւններու ներկայացուցիչներ:

Ժողովի ընթացքին քննարկուեան 2014 թուականին նախատեսուած ապրիլեան ձեռնարկներու ծրագիրները:

ՀՄԸՄԻ Քուէթի մեկուսի մասնաճիւղի վարչութեան Հանդիպումը

Չորեքշաբթի, 15 Յունուար 2014ի կէսօրուան ժամը 1:00ին, ՀՄԸՄԻ Քուէթի մեկուսի մասնաճիւղի վարչութիւնը հանդիպում մը ունեցաւ Քուէթի մէջ գործող ՀՀ դեսպան Պրն. Ֆատէլ Չարչողուլեանի հետ, դեսպանատան դահլիճին մէջ:

Վարչութիւնը շնորհաւորեց Պրն. Դեսպանը Նոր տարուան եւ Սուրբ Ծննդեան տօներու առթիւ, ապա շնորհակալութեան իօսք փոխանցեց վերջինիս ցուցաբերած համագործակցութեան համար:

Ներկաները քննարկեցին նաեւ յառաջիկային կատարելիք աշխատանքներու մասին:

ՏԱՐԵՑՆԵՐՈՒ ՏԱՐԻ 2014

Պ Ա Տ Գ Ա Մ
Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՑ
ԱՆԹԻԼԻԱՍ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան
Թեմակալ Առաջնորդներուն,
հոգեւոր դասուն,
Ազգային Իշխանութեանց, եւ
մեր ժողովուրդի զաւակներուն

Աստուծոյ Որդւոյն մարդէտրութեան եւ բացուող Նոր Տարուան խորհուրդով ու պատգամով օծուն այս օրերուն, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Անթիլիասի Մայրավանքէն հայրապետական օրհնութեամբ ու քրիստոնէական ջերմ սիրով կ'ողջունենք ձեզ՝ մաղթելով երկնային բարիքներով լեցուն հարուստ ու երջանիկ օրեր:

Մեր նախաձեռնած աւանդութեան համաձայն, իւրաքանչիւր տարին կը ձօնենք մեր ժողովուրդի կեանքին հետ անմիջականօրէն աղերս ունեցող արժէքի մը, երեւոյթի մը, մտահոգութեան մը կամ նպատակի մը, հրաւիրելով մեր ժողովուրդի զաւակները ամբողջ տարուան ընթացքին այդ մասին խորհրդածելու, անհատապէս թէ հաւաքաբար, ու մանաւանդ գործնական քայլերու դիմելու՝ ի խնդիր մեր ազգի առաւել ծաղկման, մեր եկեղեցւոյ պայծառութեան ու մեր հայրենիքի հզօրացման:

Այս ակնկալութեամբ, 2013 տարին հռչակած էինք «Հայ Մօր Տարի»: Մեր գաղութներէն ներս տեղի ունեցան բազմազան ձեռնարկներ ու վերաշէշտուեցաւ հայ մօր վիճակուած եզակի դերը, յատկապէս նոր մտահոգութիւններով, տագնապներով ու մարտահրաւերներով լեցուն ներ-կայ ժամանակներուն: Նկատի ունենալով հայ ընտանիքէն եւ ընդհանրապէս մեր հաւաքական կեանքէն ներս տարեց սերունդին կատարած յոյժ կարեւոր դերը ու անոր նկատմամբ մեր ունեցած խոր սէրն ու բարձր յարգանքը, 2014 տարին կը հռչակենք՝ «ՏԱՐԵՑՆԵՐՈՒ ՏԱՐԻ»

Արդարեւ, կար ժամանակ երբ ընկերութեան կեանքի լուսանցքին վրայ ապրող դասակարգ մը դարձած էին տարեցները: Կարգ մը ընկերութիւններու մօտ անոնք առօրեայ կեանքէն ամբողջութեամբ հեռացած եւ ընդհանրապէս հանգստեան տուններու մէջ ապրող «երեց քաղաքացիներ» կը նկատուէին: Եւ այս մտայնութենէն մեկնած, իւրայատուկ մօտեցումներ կազմաւորուած ու վարուելակերպեր ձեւաւորուած էին տարեցներուն նկատմամբ: Այսօր, սակայն, փաստօրէն շրջուած է ընկերութեան մօտեցումը տարեց սերունդին հանդէպ. ընկերութեան կեանքին մէջ տարեց սերունդին աշխոյժ ներկայութիւնը ակներեւ է: Պետութիւններ յառաջացեալ տարիքի մէջ գտնուող անձերուն նկատմամբ ճիգ չեն ինչայեր որ անոնք լաւագոյն պայմաններու մէջ ապրին իրենց երկրաւոր կեանքի վեր-ջալոյսը: Յատկապէս արեւմտեան ընկերութենէն ներս մեծածախս ծրագիրներ կը մշակուին տարեցներու կենցաղային, բնակարանային, տնտեսական ու ընկերային երեսներուն առնչուած: Նաեւ մեր ժողովուրդին վերաբերումը հին սերունդին նկատմամբ սկսած է փոխուիլ վերջին տասնամեակներուն: Սակայն կը սպասենք աւելի՛ն:

Ա.

Տարեցները Աստուածաշունչին մէջ

Որպէս քրիստոնէայ ժողովուրդ, մեր կեանքին առնչուած ունէ երեւոյթի գծով պէտք է նայինք Աստուածաշունչին, անկէ առնելու մեր ճիշդ մեկնակէտը եւ յստակ ուղղութիւնը:

Հին Կտակարանին մէջ "ծեր" եւ "երեց" բառերը կը գործածուին ընդհանրապէս որպէս հոմանիշ եւ անոնք յիշուած են բազմաթիւ առիթներով ու զանազան իմաստներով: Այսպէս, երեց կամ ծեր կը կոչուէին քաղաքի մը երեւելիները ու դատաւորները (Ա. Թագ. 8.4), քաղաքի մը կամ տան մը ազնուականներն ու իշխանները (Մանդ. 50. 7), ցեղերու եւ գերդաստաններու առաջնորդները (Թուոց 11.16-17) եւ կամ ազգի մը գլխաւոր դէմքերն ու ղեկավարները (Ելից 3.16): Երեցներուն պաշտօնն էր, որպէս փորձառութիւն ու վաստակ ունեցող անձեր, ժողովուրդի կեանքէն ներս յառաջացած հարցերուն լուծումներ առաջարկել, ժողովուրդին դիմագրաւած մտահոգութիւնները քննել, անոնց կարիքներուն ընդառաջել եւ առաջնորդի դեր կատարել:

Նոր Կտակարանին մէջ նոյնպէս երեցներ կը նկատուէին եկեղեցիներու առաջնորդներն ու քահանաները (Ա. Պետրոս 5.1-2), քաղաքներու ղեկավար դէմքերը (Ղուկ. 7. 3), ինչպէս նաեւ անոնք, որոնք նախանձախնդիր էին անցեալէն ժառանգուած ասանդութիւններու առողջ պահպանման (Մատթ. 15.1-2): Երեցներուն պարտականութիւնն էր մօտէն զբաղիլ եկեղեցւոյ կեանքին մէջ ստեղծուած խնդիրներով (Գործք. Առաք. 15.1-3), անհրաժեշտ թելադրութիւնները կատարել հաւատացեալներուն (Գործք. Առաք. 16.4), ջանադիր ըլլալ եկեղեցւոյ կարգ ու կանոնի պահպանման, (Մատթ. 15.1-2), քաջալեր ըլլալ Աստուծոյ խօսքի տարածման (Ա. Պետրոս 5.1-2), ապահովել եկեղեցւոյ տնտեսական եկամուտը (Գործք. Առաք. 11.29-30) եւ անհրաժեշտութեան պարագային ժողովներ գումարել եկեղեցիէն ներս ծագած հարցերը քննելու (Ղուկ. 22.66):

Երեցներու կամ ծերերու յաճախակի յիշատակումը Աստուածաշունչին մէջ յստակօրէն ցոյց կու տայ, թէ անոնք ընկերութեան կեանքի մայր էջէն դուրս մնացած անձեր չեն եղած, այլ նոյնիսկ աստուածային յայտնութեան ծիրէն ներս անոնք կարելոր տեղ ու դեր ունեցած են: Տարեցները նկատուած են հոմանիշ խոհեմութեան, իմաստութեան, փորձառութեան, արդարամտութեան եւ հետեւաբար՝ ստանձնած են ղեկավարի պատասխանատւութիւն: Իր փրկագործական ծրագրի իրականացման մէջ, Աստուած յատուկ տեղ է տուած տարեցներուն. յիշենք, օրինակի համար, Աբրահամն ու Սառան (Մանդ. 17. 17), Զաքարիան ու Եղիսաբէթը (Ղուկ. 1.7-36): Յիշենք նաեւ Աստուծոյ օրհնութեան արժանացած երեք ծերունիները.- Ենովք Օերունին, որ իր ողջ կեանքի ընթացքին "Աստուծոյ հետ քալեց", եւ ատոր համար ալ Աստուած զինք իր քովը հրաւիրեց՝ ինչպէս կը վկայէ Աստուածաշունչը (Մանդ. 5.24): Միմոն Օերունին, որ, ինչպէս կը նկարագրէ Աւետարանը, "արդար եւ աստուածավախ էր... Անոր յայտնուած էր Սուրբ Հոգիէն թէ մահ պիտի չտեսնէ, մինչեւ Տէրոջը Օծեալը տեսնէ" (Ղուկ. 2.25-26): Աննան, որ մարգարէուհի մըն էր, եւ դարձեալ Աւետարանիչին բառերով՝ "տաճարէն չէր հեռանար, այլ ծումով եւ աղօթքով Աստուծոյ ծառայութիւն կ'ընէր զիշեր ու ցերեկ" (Ղուկ. 2.36-37):

Բ.

Տարեցները եկեղեցւոյ կեանքին մէջ

Եկեղեցւոյ հայրերը թէ՛ Աստուածաշունչի մեկնաբանութեան եւ թէ՛ եկեղեցւոյ պատմութեան յատկացուած իրենց գրութիւններուն մէջ կարելոր տեղ տուած են տարեցներուն, միշտ մեկնելով աստուածաշնչական վկայութիւններէն ու դէպքերէն: Անոնք ընդգծած են քրիստոնէական հաւատքի վկայութեան ու եկեղեցւոյ կազմակերպչական աշխատանքներուն մէջ տարեցներուն վերապահուած իրաւաստուկ դերը: Արդարեւ, եկեղեցւոյ հայրերը այնքան ուսանելի թելադրութիւններ ու վկայութիւններ ունին տարեցներուն մասին. օրինակ Յովհան Ոսկեբերան հայրապետը ծեր մարդը կը նմանցնէ հին գինիին ըսելով թէ՛՝ գինին որքան հիննայ աւելի արժէք կը ստանայ, նոյնպէս ալ Աստուծոյ հոգիով լեցուն մարդը երբ հիննայ, այսինքն ծերանայ, աւելի արժէք կը ստանայ ու ընկերութեան օգտաշատ կը դառնայ:

Բնականաբար, որպես քրիստոնեայ ժողովուրդ, տարեցներուն նկատմամբ յատուկ յարգանք ու հոգածութիւն ունեցած է նաեւ մեր ժողովուրդը իր պատմութեան ընթացքին: Մեր եկեղեցւոյ սրբազան հայրերը՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչէն ու Մեծն Ներսէսէն սկսեալ մինչեւ Ս. Ներսէս Շնորհալի, Խրիմեան Հայրիկէն սկսեալ մինչեւ վերջին ժամանակներու մեր հայրապետները, իրենց հովուապետական ծառայութեան մէջ յատուկ կարեւորութիւն տուած են տարեցներուն, ո՛չ միայն շեշտելով մեր ազգին տարեցները միշտ ուշադրութեան առարկայ դարձնելու հրամայականը, այլ նաեւ՝ անոնց համար ծերանոցներ ու հանգստեան տուններ շինելու անհրաժեշտութիւնը: Այս գծով մեր եկեղեցին եւս գործնական քայլերու դիմած է հին ժամանակներէն սկսեալ: Չմոռնանք որ մեր կեանքի կրօնական, քաղաքական, մշակութային, կրթական ու այլ բնագաւառներէն ներս, շատեր եզակի դեր կատարած են ու կարեւոր ներդրում ունեցած՝ իրենց յառաջացած տարիքին մէջ:

Գ.

Յարգել եւ խնամել տարեցները

Ընկերութեան կեանքին մէջ տարեցներու ներկայութեան ու դերակատարութեան գծով ուրուագծային կերպով ներկայացուած պատկերը՝ թէ՛ Աստուածաշունչին, թէ՛ եկեղեցւոյ հայրերուն եւ թէ՛ մեր ժողովուրդի պատմութեան մէջ յստակօրէն ի յայտ կը բերէ տարեցներու մօտ հետեւեալ նկատառելի յատկանիշները.
խոհեմութիւն, հանդարտամտութիւն, արդարամտութիւն, ժուժկալութիւն ու փորձառութիւն:

Մարդկային կենցաղակերպին, մտածելակերպին ու գործելակերպին կապուած այս հինգ յատկանիշերը, առաւել կամ նուազ չափով, կը տեսնենք տարեցներուն մօտ բոլոր ժամանակներուն մէջ: Անոնք սովորական արժանիքներ չեն, այլ՝ մարդկային կեանքին խորք ու իմաստ, արժէք ու նպատակ տուող արժէքներ ու արժանիքներ, որոնց բացակայութիւնը մեր կեանքը մեծ չափով պիտի աղքատացնէ:

Տարեցները իրենք եւս պէտք է անդրադառնան, թէ իրենք յիշեալ եզակի արժանիքներով օժտուած են, եւ հետեւ-ւաբար, կոչուած են տարիներու ընթացքին իրենց վաստակած հոգեմտաւոր հարստութիւնը ու կեանքի փորձառութիւնը ի սպաս դնելու ընդհանրապէս մեր ժողովուրդի ու յատկապէս մեր երիտասարդ սերունդի զարգացման ու յառաջդիմութեան այնքան հրամայական գործին: Տիրոսի գրքին մէջ կը կարդանք թէ երեցները օրինակ պէտք է դառնան հաւատքի, սիրոյ, համբերութեան, զգաստութեան եւ ժուժկալութեան (2.2):

Արդարեւ, տարեց սերունդը աւիշը կը կազմէ ընկերութեան, հիմքը՝ ընտանիքին եւ զօրեղ կռուաններէն մէկը՝ ոեւէ կազմակերպութեան: Մեր ժողովուրդը բարձրագոյն աստիճանի հոգածութիւն, սէր, խնամք ու յարգանք պէտք է ցուցաբերէ իր տարեց սերունդին նկատմամբ: Հետեւաբար՝

Առաջին, անհրաժեշտ է պաշտպանել տարեցները: Բացարձակապէս ընդունելի չէ, որ տարեցները մեր կեանքէն հեռու, մեր կեանքի լուսանցքին վրայ ապրող անզօր, անպաշտպան ու անտէր մարդիկ նկատուին: Երբեմն ականջալուր կլորլանք նման դատապարտելի մտայնութիւններու, մօտեցումներու ու գործելակերպերու: Տարեցներուն գերագոյն պաշտպանը ա՛զգն է՝ իր բոլոր խաւերով ու պատասխանատուներով: Տարեցները անբաժան ու անբաժանելի մասը կը կազմեն մեր հայրենիքին, մեր եկեղեցւոյ, մեր կառոյցներուն, մեր ո՛ղջ ժողովուրդին: Չմոռնանք սակայն, որ տկարութեան կամ դժուարութեան մէջ գտնուող ծերունիին տէրը առաջին հերթին իր ընտանիքն է, իր զաւակներն են: Պատասխանատուութեան այս ոգին պէտք է խորապէս արմատանայ մեր ազգի զաւակներուն գիտակցութեան մէջ:

Երկրորդ, անհրաժեշտ է յարգել տարեցները: Աստուածային պատուիրան է տարեցները յարգելը. ան նաեւ մարդկային կեանքի հիմնական օրէնքն է: Տարեցները պէտք է յարգել երկար տարիներ իրենց կատարած ծառայութեան, վաստակած փորձառութեան ու ձեռք ձգած իմաստութեան համար: Տարեցները պէտք է յարգել անոնց հետ մեր մշակած յարաբերութեան ճամբով ու երբ կը

գտնուինք անոնց ներկայութեան: Տարեցները հարկ է յարգել մեր առօրեայ կեանքի ընթացքին սիրոյ ու գուրգուրանքի յատուկ վերաբերում ունենալով անոնց նկատմամբ: Երբեմն նոր սերունդին մօտ կը տեսնենք անտարբեր վերաբերում տարեցներուն հանդէպ: Այս վարքագիծը խոտոր կը համեմատի մեր ժողովուրդի քրիստոնէական թէ ազգային ըմբռումներուն, եւ հետեւաբար՝ զայն կը նկատենք անընդունելի: Հին սերունդին եւ ընդհանրապէս երեցներուն նկատմամբ յարգանք ցուցաբերելը առանցքային տեղ պէտք է գրաւէ նոր սերունդի դաստիարակութեան մէջ:

Երրորդ, անհրաժեշտ է լսել տարեցները: Ընդհանրապէս մեր կեանքին մէջ հակամէտ ենք խօսելու, թելադրելու, հրահանգելու: Լսելը ինքնավստահութիւն կը ներշնչէ եւ իմաստութեան կ'առաջնորդէ մարդը: Ճիշդ բաներ լսելու համար անհրաժեշտ է դառնալ տարիներու ընթացքին փորձառութիւն ձեռք ձգած տարեցներուն՝ անոնց կեանքին քաղուած օրինակները, դրական կամ ժխտական, մեր կեանքին դիմաց ունենալու ու մեր կեանքին ուղեցոյցը դարձնելու: Արդարեւ, նոր սերունդը շատ բան ունի սորվելիք հին սերունդէն: Որքան ալ ներկայ աշխարհը իր հսկայ զարգացումով օժտած ըլլայ նոր սերունդը, տարեցներու կեանքի փորձառութիւնը իր կարելորդ տեղը ունի մասնագիտութեան կողքին:

Չորրորդ, անհրաժեշտ է խնամել տարեցները: Տարիքի բերումով տարեցները կարիքը ունին խնամքի, ամէն իմաստով: Ընտանիքին աւագ պարտաւորութիւնն է իր տան մաս կազմող տարեցին խնամք ու հոգածութիւն ցուցաբերելը: Երբեմն կ'իմանանք, որ զաւակներ յառաջա-ցած տարիքի մէջ գտնուող իրենց ծնողներուն նկատմամբ անհոգ ու անպատասխանատու վերաբերում ցոյց կու տան, նիւթական իրենց նուագագոյն պարտականութիւնն իսկ զլանալով: Այս ցաւալի ու մեծապէս դատապարտելի երեւոյթը միանգամ ընդմիշտ պէտք է հեռանայ մեր կեանքէն: Քրիստոնէական ու մարդկային իմաստով մեղաւոր է այն անձը, որ իր պէտքեր ծնողքին նկատմամբ կը թերանայ իր որդիական պարտաւորութիւնը արժանավայել կերպով ու լիովին կատարել: Իսկ եթէ տարեց մը անտէր է, ընտանիք ու ազգական չունի, ինչպէս շեշտեցինք, անոր պաշտպանը ու խնամատարը պէտք է ըլլայ ազգը. եւ փաստօրէն միշտ այդպէ՛ս եղած է:

Արդարեւ, ո՛չ միայն հեռաւոր ու մօտաւոր անցեալին, այլ այսօ՛ր եւս, պատի՛ւ մեր ժողովուրդին, մեր տարեցներուն նկատմամբ մենք կը շարունակենք յատուկ հոգածութիւն ցուցաբերել: Լիբանանի, Սուրիոյ, Յունաստանի, Միացեալ Նահանգներու մէջ, թերեւս նաեւ այլ տեղեր, ունինք լաւապէս կազմակերպուած ծերանոցներ ու հանգստեան տուններ, երբեմն ուղղակի եկեղեցոյ հովանաւորութիւնը ու երբեմն քաջալերանքը վայելող, ուր տարեց սերունդին պատկանող մեր ազգին զաւակները ապաստան կը գտնեն եւ կը ստանան նաեւ բժշկական խնամք: Զանազան գաղութներէն ներս ունինք նաեւ ընկերային ու բարեսիրական միութիւններուն կողմէ հաստատուած ընկերաբժշկական կեդրոններ, ուր կը դիմեն յառաջացեալ տարիքի մէջ գտնուող մեր հայրերն ու մայրերը օգտուելու անոնց բժշկական ու ընկերային ծառայութիւններէն:

Դ.

Ներկայ տարին "Տարեցներու Տարի" հռչակելով կ'ուզենք հայրապետական Մեր բարձր գնահատանքը յայտնել տարեց սերունդին օգտակար հանդիսացող մեր բոլոր միութիւններուն, բարերարներուն, խնամակալութիւններուն, բժիշկներուն ու բոյժքոյրերուն: Միրելիներ, ինչ որ կը կատարէք՝ աստուածահաճոյ գործ է: Միշտ յիշեցէք Աւետարանի «Բարի Սամարացի»ին առակը (Ղուկ. 10.30-37) եւ շարունակեցէ՛ք ձեր նուիրեալ ծառայութիւնը առաւել՝ հաւատքով ու նուիրումով:

Մեր խոր գնահատանքն ու ջերմ շնորհակալութիւնը կ'ուզենք յայտնել նաեւ Զուիցերիոյ, Գերմանիոյ, Միացեալ Նահանգներու ու Դանիոյ եկեղեցիներուն ու բարեսիրական այն կազմակերպութիւններուն, որոնք ցեղասպանութենէն յետոյ ծերանոցներ հաստատեցին

Լիբանանի, Սուրիոյ ու Յունաստանի մէջ եւ ապա զանոնք փոխանցեցին մեր ժողովուրդին՝ որոշ չափով նաեւ շարունակելով իրենց նիւթական նպաստը անոնց գործունէութեան:

Այս առիթով, մեր ջերմ թելադրութիւնն է.-

ա) Իւրաքանչիւր ընտանիքի առաջնահերթ ու նուիրական պարտականութիւնը պէտք է ըլլայ իր տարեց անդամներուն նկատմամբ անհրաժեշտ հոգածութիւն ցուցաբերել քարձրագոյն աստիճանի նախանձախնդրութեամբ:

բ) Մեր ժողովուրդի զաւակներուն, եւ յատկապէս մեր նոր սերունդին մօտ տարեցներուն նկատմամբ մեր ունեցած յարգանքը, սէրն ու նախանձախնդրութիւնը անհրաժեշտ է աւելի խորացնել: Այս ուղղութեամբ մեր ընտանիքները, դպրոցներն ու ակումբները վճռական դեր ունին կատարելիք:

գ) Անհրաժեշտ է նիւթապէս սատարել գործող ծերանոցներու եւ ընկերաբժշկական կեդրոններու գործունէութեան, որպէսզի անոնք կարենան առաւել եւս բարելաւել ու ծաւալել իրենց մարդասիրական ծառայութիւնը:

դ) Տարեցներու գծով մեր հոգածութիւնը աւելի կազմակերպ դարձնելու մտահոգութենէն մղուած, անհրաժեշտ է նոր ծրագիրներ մշակել արդիական ու մասնագիտական մօտեցումներով: Մեր ունեւոր ազգայինները պէտք է լրջօրէն մտածեն յիշեալ կարիքներուն մասին:

Արդարեւ, ցեղասպանութենէն յետոյ մենք տեսանք լուր տառապանքը ջարդ ու արքայր ապրած մեր հայրերուն ու մայրերուն: Անոնց յաջորդեց որբերու սերունդը, որ ինք եւս ապրեցաւ ցեղասպանութեան ահաւոր հետեւանքները: Մեր ներկայ տարեցներուն մէկ մասը որբերու սերունդին կը պատկանի իսկ միւս մասը՝ գաղթական դարձած ու հիւղաւաններու կեանքը ապրած սերունդին: Այսօր ու միշտ մենք երբէ ք, երբէ ք պէտք չէ մոռնանք մեր մեծ հայրերուն ու մայրերուն ապրած տառապալից կեանքը: Տարեց սերունդը իր խոր հաւատքով, ամուր կամքով, չարքաշ աշխատանքով ու վառ տեսիլքով կերտեց մեր ժողովուրդի վերածնունդը: Այսօր ի՛նչ որ ենք, ի՛նչ որ ունինք, կը պարտինք հին սերունդին: Պատի՛ւ ու յարգա՛նք մեր հին սերունդին: Յեղասպանութեան 100-ամեակի նախօրեակին, եկէ՛ք երախտագիտական խոր զգացումով ու հաւատարմութեան ոգիով յիշենք մեր այն բոլոր տարեցները, որոնք զոհ դարձան ցեղասպանութեան: Եկէ՛ք յիշենք նաեւ այն որբերը, որոնք աւիշը դարձան մեր ժողովուրդի յարութեան ու յուշարարը պահանջատիրութեան:

Արդ, կոչ կ'ուղղենք մեր թեմերու Թեմակալ Առաջնորդներուն ու Ազգ. Իշխանութեանց եւ մեր կեանքէն ներս գործող բոլոր կառոյցներուն, այս մտածումներով ու սպասումներով առաջնորդուած 2014 տարուան ընթացքին զանազան ձեռնարկներու ու գործնական քայլերու ճամբով առաւել խորացնելու տարեց սերունդին նկատմամբ մեր հոգածութիւնը, սէրն ու յարգանքը:

Կ'աղօթենք առ Բարձրեալ Աստուած որ Իր երկնային խնամքին ու պաշտպանութեան ներքեւ միշտ պահել յառաջացեալ տարիքի մէջ գտնուող մեր հայրերն ու մայրերը, իրենց կեանքը լեցնելով առողջութեան ու երջանկութեան առատագոյն բարիքներով:

Հայրական ջերմ սիրով եւ օրհնութեամբ,

Աղօթարար՝

ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

1 Յունուար, 2014
Անթիլիաս, Լիբանան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Խորհրդակցութիւն՝ Մաքսային Միութեան Անդամակցութեան Քայլերուն Վերաբերեալ

Հայաստանի վարչապետ Տիգրան Սարգսեանի գլխաւորութեամբ կառավարութեան մէջ տեղի ունեցաւ Մաքսային միութեան եւ Միասնական տնտեսական տարածքին Հայաստանի միանալուն ուղղութեամբ իրականացուող աշխատանքներու վերաբերեալ խորհրդակցութիւնը: Հայաստանի կառավարութեան տեղեկատուութեան եւ հասարակութեան հետ կապերու վարչութիւնը «Արմենփրես» լրատու գործակալութեան տեղեկացուց, որ ըստ մարզերու կազմուած աշխատանքային խումբերու ղեկավարները մանրամասնութիւններ ներկայացուցին Մաքսային միութեան անդամակցութեան «Ճամբու քարտէսով» նախատեսուող նախաձեռնութիւններու կատարման ընթացքին եւ քայլերուն վերաբերեալ:

Վարչապետ Տիգրան Սարգսեան յանձնարարեց պատկան նախարարութիւններու ներկայացուցիչներուն աշխատանքները իրականացնել՝ բացառելով որեւէ շեղում սահմանուած ժամանակացոյցէն, եւ խնդիրներու ի յայտ գալու պարագային զանոնք ներկայացնել պարբերաբար կատարուելիք խորհրդակցութիւններու ժամանակ:

Օճալան Ուղերձ Մը Պիտի Յղէ Հայ Ժողովուրդին

Իմրալը բանտին մէջ բանտարկուած ՔԱԿ-ի ղեկավար Ապտիլլա Օճալանի հետ հանդիպում ունեցած Թուրքիոյ խորհրդարանի անդամ քիւրտ երեսփոխանները գրաւոր յայտարարութեան մը մէջ հաղորդած են, որ Օճալան ուղերձով մը պիտի դիմէ հայ ժողովուրդին:

Օճալանի խօսքը տեղադրուած է քրտական «Ֆիրաթ» լրատու գործակալութեան կայքէջին վրայ. «Կ'ողջունեմ հայ ժողովուրդի արժանաւոր զաւակ Հրանդ Տինքի յիշատակն ու պայքարը: Յոյս ունիմ, որ Հրանդ Տինքի սպանութեան օրը ընդարձակ նամակով դիմեմ հայ ժողովուրդին»:

Օճալանի այս քայլը պայմանաւորուած է վերջին օրերուն ՔԱԿ-ի ղեկավարներէն Պեսէ Հոզաթի անհետեւ յայտարարութեամբ, թէ Թուրքիոյ մէջ կը գործեն կառոյցներ, որոնք «պետութիւն են պետութեան մէջ, այսինքն՝ զուգահեռ պետութիւն են»: Հոզաթը իբրեւ այդպիսի խորքային ուժ նշած է Ֆեթհուլլահ Կիլիւնի գլխաւորած Կիլիւնական իսլամական շարժումը եւ հայկական, հրէական ու յունական լոպիները:

Պեսէ Հոզաթի այս յայտարարութենէն ետք բոլորին հայեացքները ուղղուեցան Իմրալի մէջ բանտարկուած Ապտիլլա Օճալանին. 2013-ի մարտին թրքական մամուլ թափանցած էր Օճալանի եւ քիւրտ գործիչներու միջեւ հանդիպումին սղագրութիւնը, որուն մէջ ՔԱԿ-ի ղեկավարը հանդէս եկած էր համանման յայտարարութեամբ: Օճալան ըսած էր, որ «հայկական, յունական եւ հրէական լոպիները պետութիւն են պետութեան մէջ»: Ըստ անոր, այս ուժերը լոպիական գործունէութիւն ծաւալող սովորական կազմակերպութիւններ չեն: Ան ուշադրութիւն հրաւիրած էր այն հանգամանքին վրայ, որ երեքն ալ Թուրքիոյ արեւելքէն կը սերին:

Ըստ Օճալանի, քեմալական Հանրապետական ժողովուրդի կուսակցութիւնն ու Ազգայնական շարժում կուսակցութիւնը «այդ խորքային կառոյցներու պարզ գործիքներն են»: Ան կը պնդէ, որ խորքային ուժերու նպատակը թուրք-քրտական երկխօսութեան հոլովոյթը ի չիք դարձնելն է:

Նալբանդեան Այցելեց Քուպա

Անցեալ ուրբաթ օր Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Էդուարդ Նալբանդեան այցելեց Քուպա:

Մայրաքաղաք Հաւանայի մէջ Նալբանդեան հանդիպում ունեցաւ Քուպայի նախարարներու խորհուրդի փոխնախագահ Ռիքարտո Քապրիսա Ռուիզի հետ, որ նշեց, որ Քուպայի մէջ ամենայն ջերմութեամբ կը վերաբերին Հայաստանին եւ վստահութիւն յայտնեց, որ աւելի քան տասը տարուան ընդմիջումէ ետք հայկական առաջին բարձրաստիճան այցելութիւնը նոր թափ պիտի հաղորդէ ինչպէս երկկողմանի յարաբերութիւններուն, նոյնպէս ալ բազմակողմանի ձեւաչափով համագործակցութեան:

Նալբանդեան իր կարգին ընդգծեց, որ իր այցելութիւնը կը նպատակադրէ ամրապնդել Քուպայի հետ հաստատուած բարեկամական յարաբերութիւնները, բացայայտելու փոխադարձ գործակցութեան նոր ուղիներ:

Ռուիզ ընդգծեց, որ Քուպա պատրաստակամ է Հայաստանի հետ խորացնելու փոխադարձ գործակցութիւնը քաղաքական, տնտեսական եւ կարելի բոլոր ուղղութիւններով:

Նոյն օրը տեղի ունեցաւ Նալբանդեանի հանդիպումը, իր քուպացի գործընկերոջ՝ Պրունս Ռոտրիկէս Փարիյայի հետ: Վերջինս խնդրեց Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեանին փոխանցել Քուպայի ղեկավար Ռաուլ Քասթրոյի ողջոյններն ու բարեմաղթանքները: Հանդիպման ընթացքին նախարարները վերահաստատեցին իրենց երկիրներուն շահագրգռութիւնը գործուն քայլերու ձեռնարկելու յարաբերութիւններու ամրապնդման, խորացման եւ ընդլայնման նպատակով:

Միքայէլ Մանուկեան՝ Ազգային Ժողովի Պատգամաւոր

ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմինի նախանցեալ օր տեղի ունեցած նիստին ընթացքին որոշում տրուեցաւ, որ Ազգային ժողովի ՀՅԴ խմբակցութեան պատգամաւոր Վահան Յովհաննիսեանին պիտի փոխարինէ Միքայէլ Մանուկեան:

Միքայէլ Մանուկեան ծնած է 10 ապրիլ 1967-ին, Երեւանի մէջ: 1986-ին աւարտած է Երեւանի Թերլեմեզեանի անուան գեղարուեստի ուսումնարանի գեղարուեստական ձեւաւորումի բաժանմունքը իբրեւ նկարիչ եւ 2000-ին աւարտած է Պետական մանկավարժական հիմնարկը: 1986-1988 ժամանակաշրջանին ծառայած է խորհրդային բանակին մէջ: Ղարաբաղեան ազատամարտի սկիզբէն մասնակցած է պատերազմական գործողութիւններուն: 1992-էն մինչեւ 2002 աշխատած է «Երկիր» օրաթերթին մէջ՝ իբրեւ թղթակից, իսկ 2002 թուականին՝ ՀՅԴ Գերագոյն մարմինին մէջ իբրեւ կուսակցական կազմակերպական աշխատանքներու պատասխանատու: Պարգևատրուած է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան «Շուշիի ազատագրման համար», «Մարշալ Բաղրամեան» եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան «Մարտական ծառայութեան» մետալներով: 2002-2007 եւ 2010-էն մինչեւ այսօր ՀՅԴ Գերագոյն մարմինի նախագահն է: 12 մայիս 2007-ին Ազգային ժողովի պատգամաւոր ընտրուած է համամասնական ընտրակարգով՝ ՀՅ Դաշնակցութենէն: Ամուսնացած է եւ ունի երեք զաւակներ:

«Կազային Համաձայնագիրը Ստրկացուցիչ Պայմաններով Կնքուած Համաձայնագիր Է» Կ'ըսէ Արծուիկ Մինասեան

Կազային համաձայնագիրներու վերաբերեալ Հայաստանի երկրորդ նախագահ Ռոպերթ Քոչարեան երեք հիմնական հարցեր առանձնացուցած էր իր վերջին հարցազրոյցին մէջ՝ 300 միլիոն տոլարի պարտքը, «Հայրուսկազարդ» ընկերութեան 20 առ հարիւրի վաճառքը եւ մինչեւ 2043 թուական կազամատակարարման մարզին մէջ «Կազփրոմ»-ին մենաշնորհ տալը. Հայաստանի Ազգային ժողովի ՀՅԴ խմբակցութեան պատգամաւոր Արծուիկ Մինասեան «Երկիր»-ին յայտնեց, որ ասոնք ՀՅԴ-ի կողմէ դրուած հարցերուն միայն մէկ մասն են:

Բաղդատմամբ երկրորդ նախագահին՝ պատգամաւորը նկատել կու տայ, որ 300 միլիոնի պարտքը պարզապէս չէր կրնար ձեւաւորուիլ: «Ասիկա համակարգի մը արդիւնքն է, որ պարզապէս հասարակութենէն կը խլէ իր սեփականութիւնը: Պարտք, իբրեւ այդպիսին, չէր կրնար ձեւաւորուիլ, ալ ուր մնաց, որ պետութիւնը պարտաւորութիւն կրէր այդ ամէնուն համար: 20 առ հարիւրի վաճառքին մասով իմ շեշտադրումս քիչ մը ուրիշ է. ես կարելոր չեմ նկատեր 20 առ հարիւրի գուտ ֆիզիքական մեծութիւնը», ըսաւ պատգամաւորը:

Ըստ անոր, ի վերջոյ այդ 20 առ հարիւրէն բոլոր ժամանակներուն Հայաստանի կառավարութիւնը եւ իշխանութիւնները երբեք չեն օգտուած: Այսինքն՝ այն, որ կառավարութիւնը կրնար պարտադրել անկախ փորձաքննութիւն, շարք մը գործարքներու մասով «Կազփրոմ»-ին պարզապէս զրկել որոշումներ տալու կարելիութենէն եւ այլն, այդ ամէնէն մենք չենք օգտուած: Պատգամաւորը նշեց, որ իրատեսական չէ յոյս ունենալ, թէ որեւէ իշխանութիւն կ'օգտուի այդ 20 առ հարիւրի ընձեռած կարելիութիւններէն:

«Ինձի աւելի շատ կը մտահոգեն այն պարտաւորութիւնները, զորս մենք ստանձնած ենք այդ համաձայնագիրով: Իսկ այդ պարտաւորութիւնները պարզապէս կ'ոչնչացնեն Հայաստանի ընկերային-տնտեսական զարգացման այն բոլոր հեռանկարները, որոնք դուրս են «Կազփրոմ»-ի պատկերացուցած կամ գծած շրջանակներէն: Ասիկա զիս կը մտահոգէ, եւ ես նոյնիսկ կը նկատեմ, որ այդ 20 առ հարիւրը կարելի էր նուէր տալ Ռուսիոյ, միայն թէ չստանձնէինք այդպիսի պարտաւորութիւններ: Իսկ 20 առ հարիւրին դիմաց վճարումը ինչպէս եկաւ պիտոճէ, այնպէս ալ ետ գնաց «Հայրուսկազարդ»-ին», շեշտեց Արծուիկ Մինասեան:

Մինասեան ընդգծեց, որ մինչեւ 2043 թուականի մենաշնորհը կապուած է այդ պարտաւորութիւններուն հետ, բայց մինչեւ 2043 թուականը մենաշնորհ տրամադրելը որքան ալ առարկայական հիմքեր ունենայ, այնուամենայնիւ, կը պարունակէ հսկայական ենթակայական տարրեր՝ սկսեալ անկէ, որ Հայաստան, փաստօրէն, կը զրկուի այլընտրանքային ուժանիւթ արտադրելու կամ ապահովելու բոլոր մեքանիզմներէն, աւարտած անով, որ ինքնիշխան ընկերային-տնտեսական քաղաքականութիւն վարելու տեսակէտէն «մենք զմեզ կը զրկենք որեւէ համարժէք որոշում տալու կարելիութենէն»:

Դաշնակցական պատգամաւորը յայտնեց, որ ասոնք հարցեր են, որոնք Հայաստանի իշխանութիւնները, ներկայ կամ ապագայ, միանշանակ պետք է մտահոգեն: «Ատիկա էր

պատճառը, որ մենք՝ Ազգային ժողովի ոչ իշխանական ուժերս, որոշեցինք գոնե հիմքեր ստեղծել հետագային այս հարցը վերատեսութեան ենթարկելու համար, առնուազն վիճայարոյց դարձնելով համաձայնագիրի վաւերացման հոլովոյթը», ըսաւ պատգամաւորը՝ շարունակելով, թէ իրենց նախաձեռնութեամբ նաեւ պայմաններ կը ստեղծեն, որ Հայաստանի որեւէ իշխանութիւն իսկապէս կարենայ այս համաձայնագիրները վերատեսութեան ենթարկելու պահանջ դնել:

«Ասիկա ստրկացուցիչ պայմաններով կնքուած համաձայնագիր է», շեշտեց Արծուիկ Մինասեան:

Միւս կողմէ, Արծուիկ Մինասեան Nyut.am-ին ըսաւ, որ հաշուի առնելով, որ կառավարութիւնը իր նախորդ ծրագիրներէն ոչ մէկը ամբողջապէս կատարած է, բացառութեամբ առանձին դրուագներու, որոնք մասնակի դրական արդիւնքներ արձանագրած են, ընդհանուր գնահատականներով՝ ասիկա ձախողած կառավարութիւն է, եւ այս կառավարութեան օրով, ըստ էութեան, հանրապետութիւնը թէ՛ տնտեսական, թէ՛ կենսամակարդակի առումով բացասական արդիւնքներու հասած է:

Անդրադառնալով 18 յունուարին սպասուելիք ընդդէմ պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային համակարգի հանրահաւաք-երթին՝ ՀՅԴ պատգամաւորը նշեց, որ «Ընդդէմ պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային համակարգի» նախաձեռնութեան հետ հանդիպման ընթացքին քննարկուած են որոշ մանրամասնութիւններ, որոնց շարքին նաեւ 18 յունուարին հանրահաւաքի եւ երթի մանրամասնութիւնները: Ազգային ժողովի ոչ իշխանական չորս ուժերը եւս պիտի մասնակցին հանրահաւաք-երթին՝ անով վերահաստատելով այն, որ համակարծիք են քաղաքացիական ընդվզումին հետ: Այս միասնութիւնը կարելիութիւն պիտի տայ անգամ մը եւս Մահմանադրական դատարանի ուշադրութիւնը հրաւիրելու օրէնքի վիճայարոյց դրոյթները կասեցնելու, ինչպէս նաեւ զանոնք չեղեալ նկատելու վրայ:

«Բացի անկէ, կան նաեւ այլ նախաձեռնութիւններ եւս, որոնք տակաւին քննարկումներու հանգրուանին մէջ կը գտնուին: Հիմնական խնդիրը կու գայ անկէ, որ Մահմանադրական դատարանի որոշման համաձայն, որոշ յանձնարարականներ տրուած են թէ՛ կառավարութեան, թէ՛ Կեդրոնական դրամատան եւ թէ՛ միջազգային փորձառութեան ուսումնասիրութիւն իրականացնող աշխատանքային խումբին՝ վերլուծութիւններ կատարելու համար: Մենք ալ կը պատրաստուինք համապատասխան վերլուծութիւններ կատարել եւ մօտեցումներ առաջ քաշել», ըսաւ Արծուիկ Մինասեան:

Ան յոյս յայտնեց, որ 18 յունուարին տեղի ունենայ բազմամարդ հանրահաւաք եւ երթ, հասարակութեան պահանջները աւելի յստակ եւ նպատակաւորաբար ըլլան: 18 յունուարին Հայաստանի քաղաքացիները անգամ մը եւս պիտի իրազեկուին Պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային համակարգի բացասական կողմերուն մասին, ինչ որ իշխանութիւնները ամէն ձեւով կը փորձեն թաքցնել:

www.aztarar.com
www.aztagdaily.com
www.yerakouyn.com

ԱՆՂԱՐԱՐ

Զո՞վ Մեղադրենք

Կամ կը մեղադրենք:

Նոր սերունդը, այսինքն՝ մեր զաւակները, հայերէն չեն կարդար, նոյնիսկ եթէ հայերէն կարդալ ու գրել գիտեն, նոյնիսկ եթէ հայկական վարժարան աւարտած են, հայ գրականութեան հանդէպ հետաքրքրութիւն ցոյց չեն տար, նուազագոյն իսկ տեղեկութիւն չունին ժամանակակից մեր գրողներուն մասին:

Ո՞վ է մեղաւորը:

Ե՞րբ էր վերջին անգամ, որ տան մը մէջ, ընտանեկան ընթրիքի կամ որեւէ հաւաքի մը ընթացքին մեր զաւակներուն հետ խօսած ենք գրական մեր գանձերուն մասին: Լաւագոյն պարագային՝ հարեւանցի անուններ արտասանած ենք, առանց անոնց գործերուն մասին ծաւալելու գրոյցը:

Ինչո՞ւ:

Կա՛մ պարզապէս մենք բաւարար տեղեկութիւն չունինք, բաւարար չենք ընթերցած, կա՛մ մեր երիտասարդական տարիներու ընթերցումները արդէն իսկ մոռացութեան ենթարկուած են: Նոր գրականութեան գծով բոլորովին բոպիկ ենք, եւ եթէ մեր զաւակները մեզի հարցնեն, թէ ո՞վ է այսօր ամենէն տաղանդաւոր հայ արձակագիրը կամ բանաստեղծը, դժուար թէ կարենանք պատասխան մը գտնել:

Ինչո՞ւ: Եթէ նոյնիսկ զինուած ենք գրականութիւն կարդալու անհրաժեշտ բոլոր գործիքներով, գիտենք կարդալ, մեզի հասանելի են աշխարհի տարբեր անկիւններ հրատարակուող գիրքերը, ապա ինչո՞ւ չենք կրնար համոզիչ կերպով մեր զաւակներուն, նոր սերունդին փոխանցել ու անոնց միտքին մէջ դրոշմել ժամանակակիցներու անուններ, այնպիսիներ, ինչպիսիք էին Հրանդ Մաթեոսեանը, Մելակը, Վահէ Օշականը ու Մուշեղ Իշխանը, Անդրանիկ Ծառուկեանը...

Ինչո՞ւ: Պատասխանատու ենք բոլո՛րս, նաեւ՝ մամուլի աշխատողներս: Նոյնիսկ ընթերցողներուն չենք մատուցեր ժամանակակիցներու գործերը, կամ եթէ նոյնիսկ ընենք, ապա՝ պատահականօրէն, առանց ծրագրումի, առանց յստակ նպատակակէտ ունենալու:

Կրնա՞նք փոխել իրավիճակը: Անշո՛ւշտ կրնանք:

ԱԲՕ ՊՈՂԻԿԵԱՆ

*Յունուար Ամսուան Սրբոց Վարդանանց
Եկեղեցւոյ Մումի բարերարն է՝
Տէր եւ Տիկին Ռաֆֆի Յովսէփեաններ*

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

**«Ռուսիա Թերևս Մուտքի Արտօնագիրի Դրութիւն
Սահմանէ Շարք Մը Դրացի Երկիրներու Հետ» Կ'ըսէ
Քոզաք**

Ռուսական «Ռոսիա 24» պատկերասփիւռի կայանին հետ ունեցած հարցազրոյցի մը ընթացքին Ռուսիոյ փոխվարչապետ Տմիթրի Քոզաք այն կարծիքը յայտնեց, որ Ռուսիոյ անհրաժեշտ է մուտքի արտօնագիրի դրութիւն սահմանել դրացի շարք մը պետութիւններու համար, որոնց հետ այժմ մուտքի արտօնագիրի դրութիւն չի գործեր, եւ ուրկէ կու գան գաղթականներու հիմնական հոսքերը:

«Կը կարծեմ, որ մուտքի արտօնագիրները անխուսափելիօրէն անհրաժեշտ են, որովհետեւ պետութիւններու ընկերային-տնտեսական զարգացման մակարդակը, ինչպէս ամբողջ աշխարհի մէջ, տարբեր է: Եթէ մենք չկարգաւորենք գաղթականներու հոսքը մուտքի արտօնագիրի միջոցով, մենք չենք կրնար պաշտպանել մեր երկիրը նոյն ազգամիջեան տագնապներէն», յայտարարած է Ռուսիոյ փոխվարչապետը:

Անդրադառնալով այն հարցին, թէ մուտքի արտօնագիրը պիտի սահմանուի, սակայն ապագային, ան ըսած է. «Կը կարծեմ, որ տեսանելի ապագային ատոնք անպայման պիտի սահմանուին, մանաւանդ որ մենք Եւրոպական Միութեան հետ արդէն շատոնց բանակցութիւններ կը վարենք Եւրոպական Միութեան եւ Ռուսիոյ միջեւ առանց մուտքի արտօնագիրի դրութեան սահմանման շուրջ, եւ ատիկա պայմաններէն մէկն է՝ ամրապնդել Ռուսիոյ արտաքին սահմանները:

Առանց մուտքի արտօնագիրի դրութեան սահմանումին, մենք դժուար թէ համաձայնութեան գանք Եւրոպական Միութեան հետ, որպէսզի Ռուսիոյ քաղաքացիները կարենան ազատ տեղաշարժիլ Եւրոպական Միութեան մէջ: Ասիկա ազգային շահերու պաշտպանութեան կարեւոր խնդիր է: Որովհետեւ այնպէս եղաւ, որ մենք այլեւս չենք ապրիր միասնական պետութեան մէջ, ապա իւրաքանչիւր պետութիւն պետք է գործէ՝ մեկնելով նախ եւ առաջ ազգային շահերու ապահովման պատկերացումներէն:

Պիտի ըլլան այլ պետութիւններ, անոնք պիտի հաւասարին, պիտի հասնին նոյն մակարդակին, օրինակ՝ իրենց երկիրներու ընկերային-տնտեսական զարգացման, պիտի ըլլայ անվտանգութեան նոյն մակարդակը... Հաւանաբար, ժամանակի ընթացքին, այնպէս, ինչպէս ատիկա տեղի ունեցաւ Եւրոպայի մէջ, այդ մուտքի արտօնագիրը պիտի վերցուի, սակայն ընկերային-տնտեսական զարգացման ներկայ փուլին մէջ մենք չենք կրնար առանց ատոր մնալ: Այդ իսկ պատճառով այսօր Եւրոպայի մէջ կը գործէ մուտքի արտօնագիրի դրութիւն Ափրիկէի երկիրներուն հետ, թէեւ ատիկա չի փրկեր արտաքին գաղթականներու հոսքէն, չի փրկեր տնտեսական մեծ վայրերուն մէջ, տնտեսական կեդրոններուն մէջ գաղթականներու կեդրոնացումէն, չի փրկեր ազգամիջեան տագնապներէն»:

«Սուրիոյ մէջ ահաբեկչութեան դէմ Պայքարը Ռուսիոյ Եւ Իրանի Առաջնահերթութիւններէն Է» Յայտարարեց Լաւրով

Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Մերկել Լաւրով երէկ Մոսկուայի մէջ իրանցի իր պաշտօնակից Մոհամետ Ժաուատ Չարիֆի հետ ունեցած հանդիպումէն ետք տրուած միացեալ մամլոյ ասուլիսի մը ընթացքին շեշտեց, որ իրենք սուրիական հողամասերուն վրայէն ահաբեկչական կազմակերպութիւնները արմատախիլ ընելով հետաքրքրուած են՝ ՄԱԿ-ի որոշումներուն եւ հաղորդագրութեանց հիմամբ:

«Սուրիոյ մէջ ահաբեկչութեան դէմ պայքարը Ռուսիոյ եւ Իրանի առաջնահերթութիւններէն է», յայտարարեց Լաւրով:

Ան ընդգծեց, որ «Ժընեւ-2» խորհրդաժողովին Իրանի ներկայութիւնը կարեւոր է՝ աւելցնելով, որ «Սուրիոյ տագնապի լուծումը սուրիացիներուն իրենց միջեւ, առանց ոեւէ մէկուն միջամտութեան համաձայնութեան գոյացումով կ'ըլլայ»:

Իրանի արտաքին գործոց նախարար Չարիֆ իր կարգին յայտնեց, որ Իրան վստահ է, որ Ռուսիան «Ժընեւ-»-ի մէջ հիմնական դերակատարութիւն պիտի ունենայ: Ան շեշտեց, որ երկու երկիրներուն միջեւ յարաբերութիւնները լաւ ու ամուր են, եւ Իրան Ռուսիան բարեկամ եւ դրացի երկիր կը նկատէ:

Չարիֆ իր կարգին շեշտեց, որ «սուրիացի ժողովուրդը ինք իր ճակատագիրը կը ճշդէ»:

«Մայատին» արբանեակային պատկերասփիւռի կայանը հաղորդեց, որ հետագային երկու արտաքին գործոց նախարարներուն միացած է Սուրիոյ արտաքին գործոց նախարար Ուալիտ Մոալլեմ եւ անոնց միջեւ եռակողմ հանդիպում մը տեղի ունեցած է:

Ռուսիոյ նախագահ Վլատիմիր Փութին Քրեմլինի մէջ շարք մը օտարերկրեայ դեսպաններու հաւատարմագիրները ստանձնելու արարողութեան ընթացքին յայտնած է, որ իր երկիրը ջանք պիտի թափէ, որ «Ժընեւ-2»-ը յաջողութեամբ աւարտի եւ խորհրդաժողովը սուրիական կողմերուն միջեւ երկխօսութեան ձեռնարկման ու երկրին մէջ արինահեղութեան դադրեցման յանգի:

Ան յոյս յայտնեց, որ «տագնապի լուծման դրական նպաստ բերելու կարող բոլոր կողմերը մասնակցին «Ժընեւ-2»-ին»:

ԼՈՒՐԵՐ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐԷՆ

Թեհրան

Հայ Էստրատային Երգերու Երեկոյ

Նախաձեռնութեամբ Թեհրանի ՀՄԱԿ-ի Արուեստից միութեան, 12 եւ 13 դեկտեմբերին, Կեդրոնատեղիի «Կոմիտաս» սրահին մէջ ներկայացուեցաւ հայ էստրատային երգերու երեկոյ:

Ծրագիրին հեղինակն էր միութենական Արմէն Ասատրեանը, որու ջանքերուն շնորհիւ՝ շուրջ չորս ամսուան ընթացքին կազմուեցաւ էստրատային նուագախումբ՝ իրանահայ լաւագոյն երաժիշտներէն, որոնք իրենց հետեւողական եւ կարգապահ փորձերու շնորհիւ կարողացան բեմ հանել հայ էստրատային գեղեցիկ երգերու շարան մը: Երգացանկը գլխաւորաբար կազմուած էր իրանահայ բանաստեղծներու եւ երաժիշտներու ստեղծագործութիւններէն:

Նշենք, որ ծրագիրի հաղորդավարն էր Վահագն Ազիզեան, որ ծրագիրի ընթացքին ներկայացուց երգերու հեղինակներն ու երգիչները:

Վրաստան

«Դիմանկար XXI» Խորագիրով Գեղանկարներու Ցուցահանդէս

15 դեկտեմբերին Վիրահայոց թեմի Հայարտուն կեդրոնի «Գալուստ Կիւլպէնկեան» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ «Դիմանկար XXI» խորագիրով ցուցահանդէսի բացում:

Ներկայացուած էին հայ եւ վրացի աւելի քան 20 նկարիչներու շուրջ 80 գործեր: Ցուցահանդէսին մասնակցած են նաեւ նկարիչ-մանկավարժ Ռոբերտ Ներսէսովի նկարչական դպրոցի սաները:

Վրաստանի հայ նկարիչներու միութեան նախագահ Մերուժան Շահումեան իր ողջոյնի խօսքին մէջ դիմանկարային արուեստը անուանեց ստեղծագործական բարդ աշխատանք: Ան շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր մասնակիցներուն եւ կազմակերպիչներուն, որոնց ջանքերով իրականութիւն դարձաւ այս ցուցահանդէսը:

Ցուցահանդէսը գնահատուեցաւ կարգ մը անձնաւորութիւններու կողմէ, որոնք ընդգծեցին գեղանկարչութեան թիֆլիսեան դպրոցի իւրայատկութիւնը, ցուցահանդէսի իրատեսական դիմանկարային, երեւակայական աշխատանքներու առկայութիւնը:

Վիրահայոց թեմի առաջնորդը եւս բարձր գնահատեց ներկայացուած գործերը:

ԿՆՈՋԱԿԱՆ

**Դիւրին Հնարքներ՝
Տրամադրութիւնը Բարձրացնելու Համար**

Հոգեպէս ընկճուած եւ անտրամադիր կը զգաք. ահաւասիկ պարզ միջոցներ՝ ձեր տրամադրութիւնը բարձրացնելու համար:

1-ՔՆԱՅԷ՛Ք: Բոլորին համար ալ շատ կարեւոր է քունը, բայց յատկապէս հոգեպէս ընկճուածներուն համար: Հետեւաբար լոզանք մը առէք, հետաքրքրական գիրք մը կարդացէք եւ փորձեցէք քանի մը ժամ քնանալ:

2-ՀԵՌԱՅԷ՛Ք ՄՈՒԹԷ՛Ն: Ձեր վարագոյրներն ու փեղկերը բաց պահեցէք եւ ձգեցէք, որ արեւուն լոյսը ներս թափանցէ: Օրուան բնական լոյսը, յատկապէս առաւօտեանը, դրական ուժականութիւն կու տայ եւ շատ լաւ միջոց է օրը լաւ սկսելու համար:

3-ԽՕՍԵՅԷ՛Ք ՁԵՐ ԱՆԱՍՈՒՆԻՆ ՀԵՏ: Եթէ ընտանի կենդանի մը ունիք՝ շուն, կատու եւ այլն... օրական քառորդ ժամ խօսեցէ՛ք անոր հետ եւ գորովալի խօսքերով շփացուցէք զայն: Ուսումնասիրութիւններ ցոյց տուած են, թէ անասունին հետ ժամանակ անցընելը կը նպաստէ հանգստութեան հորմոններու՝ սերթոնին, բրոլաքթին եւ օսիթոսինի արտադրութեան եւ կը նուազեցնէ քորթիզոլը, որ ծանօթ է որպէս սթրէսի հորմոն:

4-ՏՈՒՐՄ ԿԵՐԷ՛Ք: Տուր մը կը խթանէ սերթոնինը, որ ինչպէս ըսինք կը նպաստէ, որ լաւ եւ հանգիստ զգանք: Տուրմին հոտն իսկ բաւարար է, որ մեր տրամադրութիւնը անմիջապէս բարձրանայ: Թելադրելի է նախապատուութիւնը տալ 70 առ հարիւր սեւ տուրմին:

5-ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԵՅԷ՛Ք: Թուղթ մատիտ առէք եւ գրեցէ՛ք, արձանագրեցէք ձեր զգացումները, օրագիր պահեցէք: Առէք գունաւոր մատիտներ, վրձին եւ զծեցէք: Առէք ասեղ դերձան եւ ձեռագործի լծուեցէք:

6-ՄԱՐԶԱՆՔ ԸՐԷ՛Ք: Նոյնիսկ եթէ տրամադրութիւն չունիք, ճիգ թափեցէք օրական կէս ժամ մարզանք ընելու: Քալելը, վազքը, հեծանիւր, լողը սքանչելի միջոցներ են տրամադրութիւնը բարձրացնելու:

7-ԳՈՒՆԱԻՈՐԵՅԷ՛Ք: Տրամադրութիւնը բարձրացնելու լաւ միջոց է նաեւ սենեակին պատերուն գոյնը փոխելը: Ուսումնասիրութիւններ ցոյց տուած են, որ կապոյտը, որ ծովն ու երկինքը կը յիշեցնէ, հանգստացնող ազդեցութիւն ունի:

8-ԵՐԳԵՅԷ՛Ք: Բրիտանացի գիտնականներ կը հաստատեն, որ բարձրաձայն եւ սրտանց երգելը՝ լոզանքի պահուն, ինքնաշարժին մէջ կամ այլուր անմիջապէս կը բարձրացնէ տրամադրութիւնը:

9-ՉՈՒԿ ԿԵՐԷ՛Ք: Աւելի ուրախ զգալու համար ձեր ճաշացուցակին աւելցուցէք ձուկը, ընկուզեղէնը եւ նարինջի հիւթը, որոնք ժամանակի ընթացքին կը բարձրացնեն տրամադրութիւնը:

10-ԽՕՍԵՅԷ՛Ք: Ձեր հոգերը ձեզի մի՛ պահէք, զանոնք բաժնեցէք ձեր կողակիցին, մօր եւ մտերիմ ընկերուհիին հետ, որոնք անկասկած ձեր կողքին պիտի ըլլան եւ օգնեն ձեզի:

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ

Հեքիաթներուն Դերը Երեխաներու Դաստիարակութեան Մէջ

Երեխաներու դաստիարակութեան մէջ հեքիաթներուն դերը բազմազան է: Ուստի, անոնք կը զարգացնեն երեւակայութիւնը եւ կը ձեւաւորեն մանուկին խօսքի ճիշդ արտայայտութիւնը:

Հեքիաթները մատչելի լեզուով երեխաներուն կը սորվեցնեն կեանքը, կը պատմեն բարիի եւ չարի մասին, երեխաները աւելի դիւրին կ'ընկալեն հեքիաթը, քան՝ մեծերուն դաստիարակչական քարոզները:

Ուսումնասիրութիւնները ցոյց տուած են, որ փոքր տարիքէն հեքիաթներ լսող երեխաները աւելի արագ կը վարժուին իրենց միտքերը ճիշդ ձեւաւորելու եւ արտայայտելու:

Հեքիաթներուն հիմնական նպատակն է զարգացնել երեխային երեւակայութիւնը եւ ստեղծագործական կարողութիւնները:

Մանկական հեքիաթները կը հարստացնեն երեխայի ն բառապաշարը, եւ կ'օգնեն, որ մանուկը ճիշդ ու տրամաբանական ձեւով արտայայտուի:

Երեխաները ընդհանրապէս իրականութիւնը պատկերաւոր ձեւով կ'ընկալեն, իսկ հեքիաթները կը նպաստեն իրականութեան ճիշդ ընկալման: Երեխաները հեքիաթներու միջոցով պատկերաւոր ձեւով կ'ընկալեն չարն ու բարին: Հեքիաթներուն մէջ միշտ կը յաղթէ բարին, ինչ որ երեխային կ'օգնէ յաղթահարել կեանքի դժուարութիւնները՝ ենթագիտակցութեան մէջ ունենալով բարիի յաղթանակի գաղափարը:

Նոյն հեքիաթը կարելի է երեխային պատմել քանի մը անգամ, որպէսզի նաեւ լաւ ընկալէ հեքիաթին բուն միտքը: Արդէն երեխաներն ալ մեծ հաճոյքով նոյն հեքիաթը քանի մը անգամ մտիկ կ'ընեն:

www.radioayk.com